

DOI: 10.32999/2663-970X/2021-5-3

Link article (Style APA): Koval H. V. & Spitsyna L. V. (2021). Empathy as a resource of socio-psychological support in the system of factors of volunteering. *Insight: the psychological dimensions of society*, 5, 30-45. DOI: 10.32999/2663-970X/2021-5-3

Link article (Style DSTU 8302: 2015): Koval H. V., Spitsyna L. V. Empathy as a resource of socio-psychological support in the system of factors of volunteering. *Insight: the psychological dimensions of society*, 2021, 5, 30-45. DOI: 10.32999/2663-970X/2021-5-3

UDC 159.923:364.62:364-322

Empathy as a resource of socio-psychological support in the system of factors of volunteering

Емпатія як ресурс соціально-психологічної допомоги в системі чинників волонтерської діяльності

Received: July 2, 2020

Accepted: May 25, 2021

Koval Hennadii Valeriyovich
Postgraduate Student of the Department
of Psychology
Zaporizhzhia National University, Ukraine
Gennadiy83zp@i.ua,
ORCID 0000-0002-3250-0128

Spitsyna Larysa Valeriivna
PhD in Psychology, Associate Professor,
Senior Lecturer of the Department
of Psychology
Zaporizhzhia National University, Ukraine
lorasp14@gmail.com,
ORCID 0000-0001-7624-4309

Коваль Геннадій Валерійович
аспірант кафедри психології
Запорізький національний університет,
Україна
Gennadiy83zp@i.ua,
ORCID 0000-0002-3250-0128

Спіцина Лариса Валеріївна
кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології
Запорізький національний університет,
Україна
lorasp14@gmail.com,
ORCID 0000-0001-7624-4309

Abstract

The article analyzes the role and place of empathy in the specifics of socio-psychological determination of volunteering. The purpose of the research is to reveal the place and role of particular components of empathy in the system of factors of socio-psychological determination of volunteering. Research methods. The research was undertaken through filling up a volunteer application form. In particular, this research relies on data obtained due to the processing of the following methods: Interpersonal Reactivity Index ("IRI") by M. Davis and by Portrait Values Questionnaire ("PVQ") by S. Schwartz. It is also based on the respondents' gender-age characteristics. The survey sample comprises 302 volunteers aged 17 to 80 from 15 Ukrainian cities.

Анотація

Стаття присвячена аналізуванню ролі та місця емпатії в специфіці соціально-психологічного зумовлення волонтерської діяльності. Метою дослідження є розкриття місця та ролі окремих складових емпатії в системі чинників соціально-психологічного зумовлення волонтерської діяльності. Методи дослідження. Дослідження реалізовано шляхом заповнення індивідуального бланку питальника волонтера. Зокрема, для поточного дослідження використано дані, які було отримано за результатами опрацювання методик: "Міжособистісний індекс реактивності" ("IRI") М. Девіса та "Портретний питальник цінностей" ("PVQ") Ш. Шварца. Також характеристик гендерно-вікової приналежності респондентів. Вибірку дослідження склали 302 волонтери, віком від 17 до 80 років з понад

Results. Statistically significant differences between the volunteers' sample group and relevant normative samples regarding variances in the most IRI indicators have been shown. The complex structure of interrelations between particular components of empathy and value-motivational tendencies of a volunteer has been reproduced. Moreover, the authors have found out the gender-age differences between the volunteers in terms of the ascertained interrelations of the components of empathy and value-motivational tendencies. **Conclusions.** The research has identified empathy's peculiarities which are an important component in the system of factors of socio-psychological determination of volunteering and allow establishing interrelation with the system of personal values of a volunteer, his age and gender. Thus, there is the interrelation between the personal value-motivational tendencies and empathic recourse which a volunteer manages in emergency. Development prospect of the issue under consideration involves a follow-up study and IRI adaptation for Ukrainian sample.

Key words: empathy, personal values, voluntary movement, gender-age differences, motivation.

Introduction

The increasing role of civil society in sustaining the progress of communities changes not only a range of traditional forms of public activity but the regulatory scope of social processes. In particular, a renewed public demand for the national and civil security has gained one of its solutions through the activation of volunteering as a specific type of civic engagement and response to the acute social need for self-organization to protect the values of integrity, sovereignty, independence and other hallmarks of nationhood.

At present, one can discuss the maintenance of a sustainable academic interest both in the study of volunteering as a whole and its diversified socio-psychological effects and manifestations (Dunn et al.; Simsa et al., 2019). At the same time, visions of some predictors, which allow determining the specifics of volunteering, preserve stability. The characteristics of facilitation, altruistic motives, empathy, personal values etc. play a major role among such prognostic variables (Wymer, 1997; Oswald, 1996). In the context of the above, a specific character of interrelations between the prognostic variables composes a subject-

15-ти міст України. **Результати.** Показано наявність статистично достовірних відмінностей між вибіркою волонтерів та окремими нормативними вибірками стосовно розбіжностей за більшістю показників методики "IRI". Відтворено складну структуру взаємозв'язків між окремими складовими емпатії та ціннісно-мотиваційними тенденціями волонтера. Крім того, було встановлено наявність гендерно-вікових відмінностей між волонтерами щодо установлених взаємозв'язків між складовими емпатії та ціннісно-мотиваційними тенденціями. **Висновки.** Виявлено особливості емпатії, що виступають вагомим складником в системі чинників соціально-психологічного зумовлення волонтерської діяльності та дозволяють установити взаємозв'язок з системою індивідуальних цінностей волонтера, його віковою та гендерною приналежністю. Зокрема, спостерігається взаємозв'язок між індивідуальними ціннісно-мотиваційними тенденціями та тим емпатійним ресурсом, яким володіє волонтер у ситуації допомоги. Перспективу розробки висвітленої проблематики складає подальше дослідження та адаптація методики "IRI" для україномовної вибірки.

Ключові слова: емпатія, індивідуальні цінності, волонтерський рух, гендерно-вікові відмінності, мотивація.

Вступ

Зростаюча роль громадянського суспільства у забезпеченні прогресивного поступу спільнот змінює не лише спектр сталих форм громадянської активності, але і спектр сфер регуляції суспільних процесів. Зокрема, актуалізована суспільна потреба у національній та громадянській безпеці отримала одне зі своїх вирішень через активацію волонтерства як специфічного виду громадянської активності та реакції на гостру соціальну потребу у самоорганізації задля захисту цінностей цілісності, суверенітету, незалежності та інших ознак державності.

Наразі безумовно можливо говорити про збереження сталого наукового інтересу як до дослідження волонтерства загалом, так і його досить різнобічних соціально-психологічних ефектів та проявів (Dunn et al.; Simsa et al., 2019). Водночас, зберігають сталість й уявлення про низку предикторів, за допомогою яких уможливлено виявлення специфіки волонтерської діяльності (далі ВД). Вагома роль серед таких прогностичних змінних відведена характеристикам фасилітації,

matter of an individual research interest. Thus, the availability of interrelation and its sustainable reproduction permits guaranteeing a more profound analysis of the socio-psychological predetermination of volunteering not only upon some variables but also under the framework of the established system of its factors.

Nowadays, the specifics of interrelation between empathy and personal values are a common research trend at the general level of analysis (Balliet et al., 2008) and in the context of applied problems as well. The interrelation with care (Juujärvi et al., 2012), moral judgements (Myyrya et al., 2010), altruism (Persson & Kajonius, 2016) has been studied.

However, the authors haven't managed to find data on the study of the influence of interrelation between empathy and personal values. Therefore, the presented results complement the realm of the issue under consideration.

Hypothesis. According to the authors, the specifics of involvement of a component of empathy as a recourse of help depend on personal value-motivational tendencies of a volunteer.

The purpose of the article is to reveal the role and place of individual components of empathy in the system of factors of socio-psychological predetermination of volunteering.

Methodology

The analysis of theoretical and applied research confirms that there is no a single approach to the understanding of empathy (Davis, 1983; Oswald, 1996; Spitsyna, 2002; Kariahyna et al., 2013, 2016; Shevchenko & Shevchenko, 2020). Besides, in terms of psychological discourse, one can mark a general trend in interpreting empathy as a heterogeneous and complex psychological phenomenon, which consists of affective, cognitive and behavioral aspects (Davis, 1983; Kariahyna et al., 2013; 2016; Vavryniv, 2020).

It is worth highlighting the shift of emphasis from the understanding of empathy as a connected complex of responses arising in the social situations (Davis, 1983) to its understanding within the affective disposition theory where it acts as a personality trait (Davis et al., 1999). The problematic area

альтруїстичних мотивів, емпатії, індивідуальних цінностей тощо (Wymer, 1997; Oswald, 1996). У світлі зауваженого, особливий характер взаємозв'язків між прогностичними змінними складає предмет окремого наукового інтересу. Зокрема, наявність взаємозв'язку та сталого його відтворення дозволяє забезпечити більш поглиблене аналізування соціально-психологічного зумовлення ВД не лише за показниками окремих змінних, але й у світлі усталеної системи її чинників.

На сьогодні специфіка взаємозв'язку емпатії та індивідуальних цінностей складає усталений напрямок досліджень як на загальному рівні аналізування (Balliet et al., 2008), так і у контексті прикладних проблем. Досліджено взаємозв'язок з піклуванням (Juujärvi et al., 2012), моральними судженнями (Муурья et al., 2010), альтруїзмом (Persson & Kajonius, 2016).

Разом з тим, нам не вдалося знайти даних щодо дослідження впливу взаємозв'язку емпатії та індивідуальних цінностей. Таким чином, представлені результати доповнять собою дане поле проблематики.

Гіпотеза. Вважаємо, що специфіка залучення окремого компоненту емпатії як ресурсу допомоги залежна від індивідуальних ціннісно-мотиваційних тенденцій волонтера.

Метою статті є розкриття місця та ролі окремих складових емпатії в системі чинників соціально-психологічного зумовлення волонтерської діяльності.

Методологія

Аналізування теоретичних і прикладних досліджень переконує, що не існує єдиного підходу до розуміння емпатії (Davis, 1983; Oswald, 1996; Спіцина, 2002; Карягина та ін, 2013, 2016; Shevchenko & Shevchenko, 2020). Втім, з психологічного дискурсу можливо зауважити загальну тенденцію інтерпретації емпатії, де вона постає у якості неоднорідного та складно організованого психічного явища, що включає в себе афективний, когнітивний та поведінковий аспекти (Davis, 1983; Карягина та ін, 2013; 2016; Vavryniv, 2020).

Слід відмітити зміщення акцентів з розуміння емпатії як зв'язаного комплексу реакцій, що виникають у ситуації взаємодії (Davis,

of the studies of interrelation of empathy with other personality traits and its place in the system of these traits is developed relying on the abovementioned. (Balliet et al., 2008; Davis et al., 1999; Mooradian et al., 2011, Shevchenko & Shevchenko, 2020). Specifically, when analyzing the proximity of phenomenology of the dispositional traits and personal values as sustainable motivational factors (Schwartz, 1992), it has been shown that empathy takes quite predicted place in the system of personal values and is traced through a close interrelation with the self-transcendent block, particularly with benevolence (Balliet et al., 2008). Moreover, it has been ignored heterogeneity and a complex organized nature of the phenomenon under study. A part of the aspects has not been recorded, and another part has been summed thereby combining some components into an integrated index. On the other hand, the study of the interrelation between the components of empathy and the big five traits has found that there are the specifics of their interrelation with various factors, and some (the fantasy scale) demonstrate the lack of it that convinces of uniqueness of phenomenology, which is behind the indicators of this scale, in terms of its place in the system of personality traits (Mooradian et al., 2011). Consequently, under the framework of the present research, it is essential to maintain an approach to empathy as a heterogeneous and complex organized phenomenon which is characterized not by the integrated index but its individual components.

The above justifies the use of the Interpersonal Reactivity Index by M. Davis (hereinafter – IRI) as a research tool. According to the authors of this research and the authors of adaptation (Davis, 1983; Kariahyna et al., 2013, 2016), the method is based on the approach which develop visions of empathy as a multi-factor phenomenon supposing the explication of both processes and its results. The perspective-taking scale (PT) is built on a cognitive component of empathy and designed to assess the respondent's ability to "change his perspective". The fantasy scale (FS) also renders a cognitive component and is designed to assess the respondent's ability to imagine his transfer

1983), на її розуміння у межах диспозиційної теорії, де вона постає, як риса особистості (Davis et al., 1999). На цьому підґрунті будуються проблемне поле досліджень як взаємозв'язку емпатії з іншими рисами особистості, так й її місце у системі цих рис (Balliet et al., 2008; Davis et al., 1999; Mooradian et al., 2011, Shevchenko & Shevchenko, 2020). Зокрема, аналізуючи близькість феноменології диспозиційних рис та індивідуальних цінностей як усталених мотиваційних чинників (Schwartz, 1992), було показано, що емпатія займає цілком прогнозоване місце у системі індивідуальних цінностей та простежується через щільний взаємозв'язок з блоком "самоподолання", насамперед з цінністю "доброзичливість" (Balliet et al., 2008). При цьому ігнорувалася неоднорідність та складна організованість досліджуваного явища. Частина аспектів не реєструвалася, а частина підсумовувалася, поєднуючи тим самим окремі компоненти в інтегральний показник. З іншого боку, у дослідженні взаємозв'язку складових емпатії з чинниками "великої п'ятірки" з'ясовано, що існує специфіка їх взаємозв'язку з різними чинниками, а деякі (шкала "фантазія") демонструють його відсутність, що переконує у специфічності феноменології, яка стоїть за показниками цієї шкали відносно її місця у системі рис особистості (Mooradian et al., 2011). Таким чином, для нашого дослідження важливим є збереження підходу до емпатії як неоднорідного та складно організованого явища, яке характеризується не інтегральним показником, а окремими її складовими.

Зауважене обґрунтовує використання у якості інструментарію дослідження методики "Міжособистісний індекс реактивності" (далі IRI) М. Девіса. За задумом авторів розробки та авторів адаптації (Davis, 1983; Карягина та ін, 2013, 2016), закладений в методику підхід моделює уявлення про емпатію як багатофакторне явище, що припускає експлікацію як процесів, так її результатів. Шкала "децентрація" (PT – Perspective-Taking) базується на когнітивній складовій емпатії та покликана виміряти оцінку респондентом своєї спроможності "змінити власну перспективу". Шкала "фантазія" (FS – Fantasy) також

into fictional situations. The empathic concern scale (EC) is based on an affective component and shall assess the degree to which the respondent experiences feelings of warmth, compassion and concern for the observed individual. The personal distress scale (PD), on the other hand, measures the individual's own feelings of fear, apprehension and discomfort at witnessing the negative experiences of others.

It is important for this research that the described approach associates a degree of demonstration of empathy indicators with a degree of readiness to help its "object". The studies illustrate the influence of empathy on the original readiness to get involved in the situation which require help (Davis et al, 1999). In such a way, the understanding of empathy as a resource of readiness, the mastering of which happens while providing help, has become possible. In addition, the idea of heterogeneous and complex organized nature of the phenomenon concerned determines the methodological correctness of the assumption about the availability of specifics in the involvement and acquisition of an individual component of empathy as a resource of help.

Procedure and instruments. The collection of empirical data took place in 2018–2019 through volunteers' completion of an individual questionnaire. It has been used M. Davis's IRI adapted by T. Kariahyina (Kariahyina et al, 2013; 2016) and S. Schwartz's Portrait Values Questionnaire (PVQ) adapted by I. Semkiv (Semkiv, 2010), as well as gender-age characteristics of the respondents.

Statistical analysis. Statistical analysis has been based on software algorithms of MS Excel and SPSS 17.0. Student's t-test has been calculated to determine the differences between the volunteers and normative samples, and Spearman's rank correlation coefficient – to establish the functional relations. Factor analysis has been applied to identify the factor structure of socio-psychological components.

Participants. Table 1 shows that the volunteers from more than 15 cities took the survey. The research survey – 302 respondents: 45 male and 257 female volunteers. The respondents' age – from 17 to 80 (17-30 years – 40 respondents; 31–40 – 63; 41–50 – 72; 51–60 – 73; 61–80 – 54).

відображає когнітивну складову та покликана виміряти здатність респондента до уявного перенесення себе на місце вигаданих персонажів. Шкала емпатійна турбота (ЕС – Empathic Concern) базується на афективній складовій та має виявити рівень вираження тенденції спрямовувати на об'єкт емпатії почуття турботи і співчуття. Натомість, шкала особистий дистрес (PD – Personal Distress) навпроти – демонструє негативні почуття спрямовані на себе – ніяковості, дискомфорту, напруження.

Для нашого дослідження суттєво, що описаний підхід пов'яже рівень вираження показників емпатії з рівнем готовності допомогти її "об'єкту". Дослідження показують наявність впливу емпатії на початкову готовність включитися в ситуації, де виникає потреба в допомозі (Davis et al, 1999). У такий спосіб уможливлено розуміння емпатії як того ресурсу готовності, освоєння якого відбувається під час надання допомоги. Разом з тим, уявлення про неоднорідність та складну організованість досліджуваного явища зумовлює методологічну коректність припущення щодо існування специфіки у залученні та освоєнні окремого компоненту емпатії у якості ресурсу допомоги.

Процедура та інструменти. Збір емпіричних даних здійснено у 2018-2019 роках, шляхом заповнення волонтерами індивідуального опитувальника. Використано методики: IRI М. Девіса в адаптації Т. Карягіної та ін. (Карягіна та ін, 2013; 2016) та "Портретний питальник цінностей" ("PVQ") Ш. Шварца в адаптації І. Семків (Семків, 2010). А також психологічні особливості віку і приналежності статі респондентів.

Статистичне аналізування. Статистичний аналіз здійснено на базі програмних алгоритмів MS Excel та SPSS 17.0. Для установлення відмінностей між волонтерами і нормативними вибірками розраховано t-критерій Стьюдента. Для установлення функціональних зв'язків – коефіцієнт рангової кореляції Спірмена. Для виявлення факторної структури соціально-психологічних чинників застосовано процедури факторного аналізу.

Учасники. У табл. 1 бачимо, що в опитуванні прийняли участь волонтери з понад

Results

It has been established external validity limits. One of the statistical hypotheses includes the following. Statistically significant difference between the sample of volunteers and the normative samples in terms of empathy is assumed. It is emphasized that the authors couldn't find data on IRI adaptation for Ukrainian sample. Thus, it has been applied the results obtained for Russian adaptation of IRI in Belarus and the Russian Federation (Kariahyna et al., 2013, 2016) and adaptation results for Belgian sample (De Corte et al., 2007).

It is difficult to interpret the results shown in table 2 unequivocally. When comparing the sample of the volunteers of social volunteer movement rendering help to participants

15-ти міст. Дослідницька вибірка – 302 респонденти, з них 45 чоловіки та 257 жінки-волонтери. Вік респондентів від 17-ти до 80-ти років (17-30 років – 40 респондентів; 31-40 – 63; 41-50 – 72; 51-60 – 73; 61-80 – 54).

Результати

Встановлено межі зовнішньої валідності. Одна з статистичних гіпотез полягала в наступному. Припущено наявність статистично достовірної відмінності між вибіркою волонтерів та нормативними вибірками за показниками емпатії. Зауважимо, що нам не вдалося знайти даних щодо адаптації методики "IRI" для україномовної вибірки. Відповідно, застосовано результати, які було отримано для російськомовної адаптації "IRI"

Table 1. Respondents' gender-age distribution according to a city

Таблиця 1. Гендерно-віковий розподіл респондентів за містами

City Місто	n	Gender Стать	n	Age Вік				
				17-30	31-40	41-50	51-60	61-80
Berdyansk Бердянськ	14	F/Ж	14	0	0	3	4	7
		M/Ч	0	0	0	0	0	
Dnipro Дніпро	39	F/Ж	36	3	8	11	9	5
		M/Ч	3	0	0	1	1	1
Zaporizhzhia Запоріжжя	64	F/Ж	45	7	8	8	14	8
		M/Ч	19	9	5	2	2	1
Kamianske Кам'янське	11	F/Ж	11	0	1	1	4	5
		M/Ч	0	0	0	0	0	0
Kyiv Київ	68	F/Ж	59	13	16	15	8	7
		M/Ч	9	3	2	3	1	0
Mariupol Маріуполь	6	F/Ж	5	1	1	2	1	0
		M/Ч	1	0	0	1	0	0
Melitopol Мелітополь	16	F/Ж	14	0	3	4	5	2
		M/Ч	2	1	0	0	1	0
Poltava Полтава	14	F/Ж	14	1	1	5	3	4
		M/Ч	0	0	0	0	0	0
Sumy Суми	5	F/Ж	5	0	0	0	0	5
		M/Ч	0	0	0	0	0	0
Kharkiv Харків	22	F/Ж	18	0	2	7	6	3
		M/Ч	4	0	1	0	1	2
Kherson Херсон	7	F/Ж	5	0	1	0	2	2
		M/Ч	2	0	0	1	1	0
Others Інші	36	F/Ж	32	2	11	7	9	2
		M/Ч	5	0	3	1	1	0
In total Загалом	302	F/Ж	257	27	52	63	65	50
		M/Ч	45	13	11	9	8	4

and victims of a military conflict (hereinafter – SVM) with the sample of Belgium and the RF, there are statistically significant differences in terms of all the scales. At the same time, these figures are higher for volunteers. A comparison with the Belarusian sample demonstrates gender differences. Therefore, the predominance of the FS

в Білорусі та РФ (Карягіна та ін, 2013, 2016) та результатів адаптації для бельгійської вибірки (De Corte et al., 2007).

Представлені у табл. 2 результати важко однозначно інтерпретувати. При порівнянні вибірки волонтерів суспільного волонтерського руху з надання допомоги учасникам

Table 2. Statistical differences between the normative samples (n_1) and volunteers (n_2) on the IRI scales

Таблиця 2. Статистичні відмінності між нормативними вибірками (n_1) та волонтерами (n_2) за шкалами методики “IRI”

Normative sample of the RF (n_1) Нормативна вибірка РФ (n_1)										
Scales Шкали	Men ($n_1=101$; $n_2=45$) ($t_{кр} = 3,36$ under $\alpha=0.001$) Чоловіки ($n_1=101$; $n_2=45$) ($t_{кр} = 3,36$ при $\alpha=0.001$)					Women ($n_1=217$; $n_2=257$) ($t_{кр} = 3,31$ under $\alpha=0.001$) Жінки ($n_1=217$; $n_2=257$) ($t_{кр} = 3,31$ при $\alpha=0.001$)				
	$\bar{X}_{n_1}$	σ_{n_1}	$\bar{X}_{n_2}$	σ_{n_2}	t	$\bar{X}_{n_1}$	σ_{n_1}	$\bar{X}_{n_2}$	σ_{n_2}	t
PT	15.4	4.77	22.60	3.24	10.62	16.43	4.54	23.86	3.85	19.017
FS	16.44	5.64	23.84	4.15	8.86	20.43	5.28	24.55	4.98	8.690
EC	15.77	5,2	24	4.34	9.93	17.47	4.66	26.47	3.82	22.73
PD	10.48	5,46	19.31	4.34	10.45	13.28	4.61	19.0	5.09	12.833
Belgian normative sample (n_1) Бельгійська нормативна вибірка (n_1)										
Scales Шкали	Men ($n_1=299$; $n_2=45$) ($t_{кр} = 3,31$ under $\alpha=0.001$) Чоловіки ($n_1=299$; $n_2=45$) ($t_{кр} = 3,31$ при $\alpha=0.001$)					Women ($n_1=352$; $n_2=257$) ($t_{кр} = 3,31$ under $\alpha=0.001$) Жінки ($n_1=352$; $n_2=257$) ($t_{кр} = 3,31$ при $\alpha=0.001$)				
	$\bar{X}_{n_1}$	σ_{n_1}	$\bar{X}_{n_2}$	σ_{n_2}	t_e	$\bar{X}_{n_1}$	σ_{n_1}	$\bar{X}_{n_2}$	σ_{n_2}	t_e
PT	16.43	4.33	22.60	3.24	11.34	18.01	4.13	23.86	3.85	17.95
FS	14.45	6.10	23.84	4.15	13.18	18.21	5.14	24.55	4.98	15.31
EC	16.55	4.01	24.0	4.34	10.84	19.55	3.82	26.47	3.82	22.07
PD	10.26	4.55	19.31	4.34	12.96	13.32	4.68	19.0	5.09	14.06
Belarusian normative sample (n_1) Білоруська нормативна вибірка (n_1)										
Scales Шкали	Men ($n_1=116$; $n_2=45$) ($t_{кр} = 1,97$ при $\alpha=0.05$; 2,6 under $\alpha=0.01$) Чоловіки ($n_1=116$; $n_2=45$) ($t_{кр} = 1,97$ при $\alpha=0.05$; 2,6 при $\alpha=0.01$)					Women ($n_1=92$; $n_2=257$) ($t_{кр} = 1,96$ при $\alpha=0.05$; 3,31 under $\alpha=0.001$) Жінки ($n_1=92$; $n_2=257$) ($t_{кр} = 1,96$ при $\alpha=0.05$; 3,31 при $\alpha=0.001$)				
	$\bar{X}_{n_1}$	σ_{n_1}	$\bar{X}_{n_2}$	σ_{n_2}	t_e	$\bar{X}_{n_1}$	σ_{n_1}	$\bar{X}_{n_2}$	σ_{n_2}	t_e
PT	21.69	3.01	22.60	3.24	1.630	23.74	4.39	23.86	3.85	.232
FS	22.29	3.69	23.84	4.15	2.192	23.67	5.22	24.55	4.98	1.404
EC	21.72	4.30	24.0	4.34	2.999	24.59	4.46	26.47	3.82	3.599
PD	19.38	3.24	19.31	4.34	.103	22.20	4.26	19.0	5.09	5.861

Примітка: $\bar{X}$ – середнє; σ – ст. відхилення; t_e – емпіричне значення t-критерію; $t_{кр}$ – теоретичне значення t-критерію; α – рівень значимості; n – об'єм вибірки.

Notes: $\bar{X}$ – average; σ – standard deviation; t_e – empirical value; $t_{кр}$ – theoretical variable; α – significance level; n – sample volume.

and EC scales is significant for male volunteers, and there is significant predominance in the EC scale and the decrease of the PD indicators.

The findings of correlation analysis (table 3) confirm a range of relations between the components of empathy which are reflected in other samples. Thus, the authors conclude the sample of SVM volunteers are not very different from the normative ones in terms of the interrelations between the components of empathy, and the differences are observed at the level of their manifestation.

As previous studies demonstrate the gender differences between the components of empathy, the authors also check their availability among SVM volunteers (table 4). The results prove this fact for the EC and PT scales. In particular, female volunteers have shown higher indicators under the relevant scales than male volunteers.

To clarify the empathetic resource of help in the system of socio-psychological factors, the authors have taken into account and analyzed characteristics of their interrelations with other components which have a long-present influence on the specifics of socio-psychological predetermination of volunteering. It refers to the value-motivational tendencies (values) of volunteers as well as their gender-age characteristics.

The findings (table 5) convince that there is a negative correlation between the scales forming a part of the blocks "openness to change" and "self-enhancement" (stimulation/ hedonism/

та постраждалим від воєнного конфлікту (далі СВР) з вибіркою Бельгії та РФ, статистично значимі розбіжності виявлено за всіма шкалами. При цьому, для волонтерів ці показники більш високі. Порівняння з білоруською вибіркою демонструє наявність гендерно-зумовлених відмінностей. Зокрема, для чоловіків-волонтерів достовірним є переважання за показниками шкал FS та EC, для жінок-волонтерів достовірним є переважання за шкалою EC та зменшення показників за PD.

Результати кореляційного аналізу (табл. 3) засвідчують ряд зв'язків між складовими емпатії, які відтворюються й на інших вибірках. Отже можемо висувати, що вибірка волонтерів СВР питома не відрізняється від нормативних щодо взаємозв'язків між складовими емпатії, відмінності спостерігаються саме у рівні їх прояву.

Оскільки в попередніх дослідженнях показано наявність гендерних відмінностей між складовими емпатії, то ми також перевірили їх наявність серед волонтерів СВР (табл. 4). Наші результати підтверджують їх лише для шкал EC та PT. Зокрема, для жінок-волонтерів є характерними вищі від чоловіків-волонтерів показники за указаними шкалами.

Для з'ясування емпатійного ресурсу допомоги в системі соціально-психологічних чинників нами до уваги було взято та проаналізовано характеристики їх взаємозв'язку з іншими чинниками, що здійснюють усталений вплив на специфіку соціально-психологічного

Table 3. Results of the correlation analysis of the IRI scales (n = 302; *- $\alpha=0.05$; ** - $\alpha \geq 0.01$)

Таблиця 3. Результати кореляційного аналізу показників за шкалами методики "IRI" (n = 302; *- $\alpha=0.05$; ** - $\alpha \geq 0.01$)

Scale Шкала	PT	FS	EC	PD
PT	1.0	.187**	.305**	-.174**
FS	.187**	1.0	.316**	-.002
EC	.305**	.316**	1.0	.028
PD	-.174**	-.002	.028	1.0

Notes: ρ – Spearman's rank correlation coefficient; α – significance level; n – sample volume.

Примітка: ρ – коефіцієнт рангової кореляції Спірмена; α – рівень значимості; n – об'єм вибірки.

Table 4. Gender-age differences of indicators distribution under the IRI scales

Таблиця 4: Гендерно-вікові відмінності розподілу показників за шкалами методики "IRI"

Scales Шкала	Men (n=45)		Women (n=257)		Student's t-test	
	$\bar{X}$	σ	$\bar{X}$	σ	t_e	ρ
PT	22.60	3.243	23.86	3.852	2.334	.023
FS	23.84	4.156	24.55	4.987	1.016	.313
EC	24	4.343	26.47	3.826	3.575	.001
PD	19.31	4.342	19.0	5.094	-.437	.664

Notes: $\bar{X}$ – average; σ – st. standard deviation; t_e – empirical value; α – significance level; n – sample volume.

Примітка: $\bar{X}$ – середнє; σ – ст. відхилення; t_e – емпіричне значення t-критерію; α – рівень значимості; n – об'єм вибірки.

achievement/power) and respondents' age. In other words, the younger respondents are, they are more characterized by high indicators of the mentioned values. Moreover, a stable functional interrelation is noticed between age and affective components of empathy – the EC and PD scales.

The respondent's gender turns to be another significant indicator in the specifics of socio-psychological predetermination of volunteering. In this respect, except validation of the comparative analysis under t-test, the scales acting as a sort of reflection of phenomenology of empathy in the value coordinates (benevolence-universalism-independence) are correlation-loaded towards the indicator. Thus, female volunteers show higher indicators under the mentioned scales.

Besides, the presented results prove the available specifics of distribution of interrelations between

обумовлення ВД. Мова йде про ціннісно-мотиваційні тенденції (цінності) волонтерів, а також про характеристики їх гендерно-вікової приналежності.

Представлені результати (табл. 5) переконують, що спостерігається негативна кореляція між шкалами, що є складовими блоків "готовність до змін" та "саморозвиток" (стимуляція/ гедонізм/ досягнення/ влада) та віком респондентів. Тобто, чим молодшими є респонденти, тим більш характерними для них є високі значення за указаними цінностями. Окрім того, сталий функціональний взаємозв'язок показано між віком та афективними складовими емпатії – шкалами EC та PD.

Ще одним вагомим показником в специфіці соціально-психологічного зумовлення ВД виявився параметр гендерної приналежності

Table 5. Results of the correlation analysis according to the IRI and PVQ scales and indicators of age and gender (n=302; * - $\alpha=0.05$; ** - $\alpha\geq 0.01$)

Таблиця 5: Результати кореляційного аналізу показників за шкалами методик IRI, PVQ, параметрами "вік" та "стать" (n=302; * - $\alpha=0.05$; ** - $\alpha\geq 0.01$)

Scales Шкали	PT	FS	EC	PD	Age Вік	Gender Стать
Security Безпека	.073	.139*	.306**	.249**	.300**	-.158**
Conformity Конформізм	.143*	.051	.396**	.28**	.239**	.012
Tradition Традиція	.082	.026	.279**	.261**	.248**	.061
Benevolence Доброчливість	.298**	.203**	.526**	.003	.137*	-.126*
Universalism Універсалізм	.237**	.188**	.471**	-.020	.145*	-.157**
Self-direction Самостійність	.157**	.231**	.318**	-.315**	-.029	-.203**
Stimulation Стимуляція	.025	.183	.091	-.387**	-.156**	-.079
Hedonism Гедонізм	-.049	.116*	-.053	-.147*	-.277**	.112
Achievement Досягнення	-.057	.211**	.033	-.153*	-.313**	-.009
Power Влада	-.165**	.086	-.053	-.285*	-.319**	.068
Gender Стать	-.127*	-.06	-.212**	.031	-.183**	1.000
Age Вік	.017	-.059	.186**	.194**	1.000	-.183**

Notes: ρ – Spearman's rank correlation coefficient; α – significance level; n – sample volume.

Примітка: ρ – коефіцієнт рангової кореляції Спірмена; α – рівень значимості; n – об'єм вибірки.

an empathic resource and personal values. This is especially noticeable due to the graphical visualization of data (fig. 1). In particular, there are high indicators of the interrelation between the values and components of empathy where they mostly have a positive nature. At the same time, it is impossible to ignore a heterogeneous character of the correlation of values and the PD scale. There is a positive character of the correlations between values and the “conservation” block, and negative with other blocks of values. That sort of heterogeneity is observed in the negative correlation between the “PT” and “power” scales – it indicates the contrast of focus between the ability to put oneself in the recipient’s position and motivational tendency for the social influence.

Thus, data presented confirm the following. Depending on the fact which motivational tendencies dominate in the individual profile of a volunteer, the resource of empathy, which is mastered while providing help, is also specifically related to them.

A complex structure of interrelations between the values and empathy is expressed in the findings of factor analysis which allows generalizing the results of correlation one. In particular, the application of this method makes it possible to explicate the 4-component factor structure (tables 6 and 7), which doesn’t meet its simplicity criteria among factor loads. Data presented demonstrate a complex structure of loads for the whole range of variables under study. At the same time, one can correlate the components obtained with the blocks of the Schwartz motivation model, with some degree of caution, in terms of the identification of discovered factors (Semkiv, 2010).

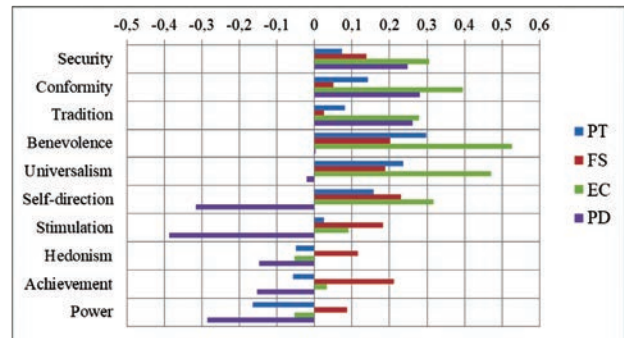
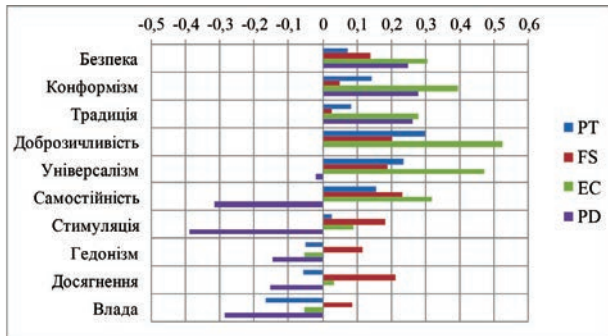
респондента. В даному аспекті, окрім підтвердження результатів порівняльного аналізування за t-критерієм, відносно цього показника кореляційно навантаженими є шкали, які виступають своєрідним відбиттям феноменології емпатії у ціннісних координатах (доброзичливість-універсалізм-самостійність). Тобто видно, що за указаними шкалами більш високі значення характерні для волонтерів-жінок.

Окрім того, представлені результати засвідчують й наявну специфіку розподілу взаємозв’язків між емпатійним ресурсом та індивідуальними цінностями. Особливо помітно це стає при графічному унаочненні даних (рис. 1). Зокрема, помітно високу представленість зв’язку цінностей зі складовими емпатії, де вони носять переважно позитивний характер. Водночас, неможливо не відмітити неоднорідний характер кореляцій цінностей та шкали “PD”. Спостерігаємо позитивний характер кореляцій з цінностями блоку “збереження”, натомість негативний з іншими блоками цінностей. Подібна неоднорідність спостерігається й у негативній кореляції між шкалами “PT” та “влада”, що показує протилежність спрямованості між здатністю поставити себе на місце реципієнта та мотиваційною тенденцією до соціального впливу.

Відтак, представлені дані переконують у наступному. Залежно від того, які мотиваційні тенденції домінують в індивідуальному профілі волонтера, специфічно співвідносним до них є також й той ресурс емпатії, що освоюється в наданні допомоги.

Table 6. A full dispersion
Таблиця 6. Повна пояснена дисперсія

Component Компонента	Rotation sums of squared loadings Суми квадратів навантажень обертання		
	Total Разом	dispersion% %дисперсії	cumulative% %комулят.
Conservation Збереження	3.065	20.434	20.434
Self-enhancement Саморозвиток	2.393	15.955	36.389
Openness to change Готовність до змін	1.936	12.906	49.295
Self-transcendence Самоподолання	1.785	11.901	61.196

Примітки: $\alpha = .05$ при $\rho \geq .113$; $\alpha = .01$ при $\rho \geq .149$; $\alpha = .001$ при $\rho \geq .189$; Де: ρ – коефіцієнт рангової кореляції Спірмена; α – рівень значимості; n – об’єм вибірки.

Notes: $\alpha = .05$ under $\rho \geq .113$; $\alpha = .01$ under $\rho \geq .149$; $\alpha = .001$ under $\rho \geq .189$; where: ρ – Spearman’s rank correlation coefficient; α – significance level; n – sample volume.

Рис. 1. Графік кореляційних зв’язків між показниками методик “IRI” та “PVQ”
Fig. 1. Diagram of the correlations between the IRI and PVQ indicators

Table 7. Findings of the factor analysis of the studied variables (principal component analysis; Varimax rotation with Kaiser normalization; $n = 302$; indicated value $f = .15$)

Таблиця 7. Результати факторного аналізу досліджених змінних (метод головних компонент; обертання – Варімакс з нормалізацією Кайзера; $n = 302$; показано значення $f = .15$)

Scales Шкали	Components Компоненти			
	Conservation Збереження	Self-direction Саморозвиток	Openness to changes Готовність до змін	Self-transcendence Самоподолання
Conformity Конформізм	.799		-.191	.156
Security Безпека	.73			
Tradition Традиція	.724		-.255	
Benevolence Доброзичливість	.642		.226	.423
Universalism Універсалізм	.558		.341	.387
Achievement Досягнення		.835	.178	
Power Влада		.761	.177	
Hedonism Гедонізм		.64	.213	
Age Вік	.424	-.595	.193	-.213
Self-direction Самостійність	.201	.209	.757	.206
Stimulation Стимуляція		.417	.704	
PD	.423		-.62	-.195
PT		-.215		.743
FS		.255		.609
EC	.457		.186	.591

Notes: Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy =.755; Bartlett’s test of sphericity: approx. chi square =1533.091; df. =105; sig.=.00.

Примітки: Міра адекватності КМО =.755; Критерій сферичності Бартлетта: прибіл. хі-кв. =1533.091; ст. в. =105; знч. =.00.

Discussion

Taking into account the above data, one can make some judgments about the role of empathy in the system of socio-psychological factors of volunteering.

In the first instance, there is a sustained tendency for the increase of indicators under particular components of empathy of SVM volunteers regarding the normative samples. It also is worth emphasizing the availability of intercultural differences between the samples under analysis. The further research and IRI adaptation for Ukrainian sample seem perspective, since an answer to the questions concerning the availability of differences between volunteers and ordinary citizens, on the one hand, and between the latter and other socio-cultural common features, on the other hand, is of considerable interest.

An “affective” component of empathy – emphatic care – is conditionally dominant resource of support for SVM volunteers (regardless of gender differences). The data of this research mark the demand for another affective component of empathy – feelings of awkwardness and tension (the PD scale) – as a resource of help. The paper highlights the previous studies didn’t consider it. Indeed, indicators of this scale are interpreted as a negative predictor of relatively prosocial behavior of a person (Davis et al., 1999; Myyrya et al., 2010; Juujärvi et al., 2012).

Findings of the analysis of interrelations of empathy indicators with other components of the factor system of socio-psychological predetermination of volunteering also allow establishing peculiarities.

First of all, the authors notice that data obtained towards the interrelation of empathy and personal values pertain to the framework of the findings by Balliet (2008), where the highest positive functional relation is rendered between the integral indicator of empathy and the value of “benevolence” (Balliet et al., 2008). This is a sort of the reflection of phenomenology of empathy in the value coordinates. Differential approach to empathy indicators allows establishing additional specifics as well. The research emphasizes that a negative correlation with the “power” value is shown for the PT scale, not for the EC. Moreover,

Складна структура взаємозв’язків між цінностями та емпатією відтворюється також в результатах факторного аналізу, який дозволяє узагальнити результати кореляційного. Зокрема, застосування цього методу дозволяє експлікувати 4-х компонентну факторну структуру (табл. 6 та 7), втім яка в ряді факторних навантажень не відповідає критерію її простоти. Представлені дані демонструють складну структуру навантажень для цілого ряду досліджених змінних. Водночас, в питанні ідентифікації виявлених чинників, з певною обережністю, можливо співвіднести отримані компоненти з блоками мотиваційної моделі Ш. Шварца (Семків, 2010).

Дискусія

З представлених даних ми можемо висунути низку суджень щодо ролі емпатії в системі соціально-психологічних чинників ВД.

Насамперед, спостерігається стала тенденція збільшення показників за окремими складовими емпатії у волонтерів СВР відносно нормативних вибірок. Слід акцентувати й наявність міжкультурних відмінностей між проаналізованими вибірками. Тому перспективним виглядає подальше дослідження та адаптація методики “IRI” для україномовної вибірки, адже значний інтерес складає відповідь на питання щодо існування відмінностей між волонтерами та “пересічними” громадянами з одного боку, та між останніми й іншими соціокультурними спільностями з іншого.

Умовно домінуючим ресурсом допомоги для волонтерів СВР (у незалежності від гендерно-зумовлених розбіжностей) виступає “афективна” складова емпатії – емпатійна турбота. Дані нашого дослідження указують на затребуваність у якості ресурсу допомоги й іншої афективної складової емпатії – почуття ніяковості та напруги (шкала PD). Закцентуємо, що у попередніх дослідженнях це до уваги не бралось. Навпроти, показники за даною шкалою тлумачилися як негативний предиктор відносно просоціальної поведінки особистості (Davis et al., 1999; Myyrya et al., 2010; Juujärvi et al., 2012).

Результати аналізування взаємозв’язку показників емпатії з іншими складовими

one can observe that there is a range of positive correlations between three indicators of empathy and values of the “self-transcendence” block. Such a result is reasonably consistent with the results of Balliet (2008). However, the availability of the FS scale among these correlations makes it possible not only to supplement the existing ideas but also to mark the typical specifics. Thus, the FS scale shows other correlation of density of the identified interrelation between the value scales, where the interrelation with the blocks of “self-transcendence” and “self-enhancement” is established, and the values of “self-direction” and “achievement” demonstrate the highest indicator. Taking into account the negative dependencies between the respondents’ age and the block of “self-enhancement”, the authors conclude that junior volunteers particularly need this empathetic resource.

Another characteristic feature, which is observed due to the conducted study, is the demand for affective phenomenology of empathy as a resource of help expressed by the PD scale. First of all, the presented data indicate that this resource is the most relevant to those volunteers who realize the motivational potential of the values of the “preservation” block (security-conformity-tradition). The EC scale also renders a similar “picture” of density of correlations with the block that involves a kind of combination in the mastering of these empathic resources for assistance. The nature of age distribution with this block of values allows the authors to conclude that this empathic recourse is highly demanded by senior volunteers.

Consequently, it seems perspective to develop the interrelation between empathy and values under the framework of a differential approach to the study where it is essential to clarify whether the established specificity is reproduced at other general blocks, or it is a characteristic feature peculiar to SVM volunteers. The above relies on the fact that the parameter of gender ration is an essential prognostic variable in the specifics of predetermination of volunteering. In particular, the clarified characteristics of the interrelation of values and age are justified by the data obtained due to the study of a system of moral judgments (Myrya et al., 2010). It seems the specifics of this

системи чинників соціально-психологічного обумовлення ВД також дозволяють установити характерні особливості.

Насамперед відмітимо, що отримані нами дані щодо взаємозв’язку емпатії та індивідуальних цінностей у цілому лежать в межах канви результатів дослідження Balliet (2008), де найбільш високий позитивний функціональний зв’язок відтворено між інтегральним показником емпатії та цінністю “доброзичливість” (Balliet et al., 2008). Це виступає своєрідним відбиттям феноменології емпатії у ціннісних координатах. Диференційований підхід до показників емпатії дозволяє установити й додаткову специфіку. Відмітимо, що негативна кореляція з цінністю “влада” відтворюється для шкали РТ, але не для ЕС. Окрім того, можемо спостерігати, що існує ціла низка позитивних кореляцій між трьома показниками емпатії та цінностями блоку “самоподолання”. Такий результат, вочевидь, цілком співвідносний результатам Balliet (2008). Втім, наявність серед цих кореляцій показників шкали FS дозволяє не лише доповнити наявні уявлення, але також зауважити характерну специфіку. У зв’язку з тим, що для шкали FS спостерігається інше співвідношення щільності виявленого взаємозв’язку зі шкалами цінностей, де встановлено наявність взаємозв’язку з блоками “самоподолання” та “саморозвиток”, а найбільші значення бачимо для цінності “самостійність” та “досягнення”. Беручи до уваги, що також спостерігаються негативні залежності між віком респондентів та блоком цінностей “саморозвиток”, можемо зробити висновок, що особливо затребуваним цей емпатійний ресурс є для волонтерів молодшої вікової групи.

Інша характерна особливість, що спостерігається у результаті проведеного дослідження, це затребуваність у якості ресурсу допомоги афективної феноменології емпатії, що експлікується шкалою РД. Насамперед, представлені дані орієнтують, що найбільш актуальним даний ресурс виступає для тих волонтерів, які реалізують мотиваційний потенціал цінностей блоку “збереження” (безпека-конформізм-традиція). Також бачимо, що подібний “малюнок” щільності кореляцій

interrelation can perform the prognostic function not only towards helping behavior but also prosocial focus as a whole.

Therefore, the authors mark that in the context of sustained correlation “heart”, which acts as a sort of reflection of phenomenology of empathy in the value coordinates and primarily associates it with the values consisting the “self-ascendence” block, the data which associate this heart with peculiarities of a volunteer’s gender are of interest. Moreover, one can highlight that this value-motivational potential is achieved through the help of female volunteers.

Conclusions

The article has confirmed the statistical validity of the availability of separate motivational complexes, which prove themselves in volunteering. In particular, it has been shown the specifics of interrelation between the factors of a value range of generalization, on the one hand, and indicators of empathy resource which is mastered while helping, on the other hand. The authors have found out that an essential prognostic variable towards the established specifics consists of the indicators of a volunteer’s age, and gender in a lesser degree. From this perspective, the role of the volunteer’s gender and age in the specifics of socio-psychological predetermination of volunteering is open for the study.

It is essential to cover and clarify whether the established specifics of interrelations in the system of socio-psychological predetermination of volunteering characterizes only SVM volunteers, or the results can focus on other segments of volunteering and prosocial activity as a whole.

Development prospect of the issue under consideration involves a follow-up study and IRI adaptation for Ukrainian sample.

References

- Balliet, D., Joireman, J., Daniels, D., & George-Falvy, J. (2008). Empathy and the Schwartz Value System: A Test of an Integrated Hypothesis. *Individual Differences Research*, 6(4), 269–279.
- Davis, M. H. (1983). Measuring individual differences in empathy: Evidence for a multidimensional approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 44(1), 113–126. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.44.1.113>

з даним блоком відтворює і шкала ЕС, що припускає своєрідне поєднання в освоєнні даних емпатійних ресурсів для надання допомоги. Характер вікового розподілу з даним блоком цінностей дозволяє висувати, що затребуваність цього емпатійного ресурсу є високою для волонтерів старшої вікової групи.

Таким чином, перспективним виглядає подальше просування в межах диференційованого підходу до дослідження взаємозв’язку емпатії та цінностей, де з’ясування потребує, чи відтворюється установа специфіка на інших генеральних сукупностях, чи, натомість, складає собою характерну особливість, що притаманна лише волонтерам СВР. Окремим підґрунтям означеного є та обставина, що, вагомою прогностичною змінною в специфіці обумовлення ВД виступає параметр вікового розподілу. Зокрема, з’ясовані характеристики взаємозв’язку цінностей та віку відтворюють собою дані, що було отримано у дослідженні системи моральних суджень (Муурга et al., 2010). Відтак, спадає на те, що специфіка даного взаємозв’язку може виконувати прогностичну функцію не лише відносно допомагаючої поведінки, але й відносно соціальної спрямованості загалом.

Наостанок відзначимо, що у контексті сталого кореляційного “осердя”, яке виступає своєрідним відбиттям феноменології емпатії у ціннісних координатах та пов’язує його, насамперед, з цінностями блоку “самоподолання”, цікавими є дані, які пов’язують це осердя з особливостями гендерної приналежності волонтера. Зокрема, дозволяють зауважити, що даний ціннісно-мотиваційний потенціал реалізується у допомозі жінками-волонтерами.

Висновки

Підтверджено статистичну достовірність існування окремих мотиваційних комплексів, які відмінно проявляють себе на рівні реалізації ВД. Зокрема, показано наявність специфіки взаємозв’язку між чинниками ціннісного ряду узагальнення з одного боку, та показниками емпатійного ресурсу, що освоюється в наданні допомоги, з боку іншого. З’ясовано, що вагомою прогностичною змінною відносно

- Davis, M. H., Mitchell, K. V., Hall, J. A., Lothert, J., Snapp, T., & Meyer, M. (1999). Empathy, expectations, and situational preferences: Personality influences on the decision to participate in volunteer helping behaviors. *Journal of personality*, 67(3), 469–503. <https://doi.org/10.1111/1467-6494.00062>
- De Corte, K., Buysse, A., Verhofstadt, L. L., Roeyers, H., Ponnet, K., & Davis, M. H. (2007). Measuring empathic tendencies: Reliability and validity of the Dutch version of the Interpersonal Reactivity Index. *Psychologica Belgica*, 47(4), 235–260. <https://doi.org/10.5334/pb-47-4-235>
- Dunn, J., Chambers, S. K., & Hyde, M. K. (2015). Systematic review of motives for episodic volunteering. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organization*. 27, 425–464. <https://doi.org/10.1007/s11266-015-9548-4>
- Juujärvi, S., Myyry, L., & Pessa, K. (2012). Empathy and values as predictors of care development. *Scandinavian Journal of Psychology*, 53(5), 413–420. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9450.2012.00961.x>
- Kariahyina, T. & Kukhtova, N. (2016). M. Davis' empathy test: content validity and adaptation in an intercultural context. *Counseling psychology and psychotherapy*. 4, 33-61.
- Kariahyina, T., Budagovskaya, N., & Dubrovskaya, S. (2013). Adaptation of the multifactor empathy questionnaire of M. Davis. *Counseling psychology and psychotherapy*. 1, 202-227.
- Mooradian, T. A., Davis, M., & Matzler, K. (2011). Dispositional empathy and the hierarchical structure of personality. *The American journal of psychology*, 124(1), 99–109. <https://doi.org/10.5406/amerjpsyc.124.1.0099>
- Myyry, L., Juujärvi, S., & Pessa, K. (2010). Empathy, perspective taking and personal values as predictors of moral schemas. *Journal of Moral Education*, 39(2), 213–233. <https://doi.org/10.1080/03057241003754955>
- Oswald, P. A. (1996). The effects of cognitive and affective perspective taking on empathic concern and altruistic helping. *The Journal of social psychology*, 136(5), 613–623. DOI: 10.1080/00224545.1996.9714045
- Persson, B. N., & Kajonius, P. J. (2016). Empathy and universal values explicated by the empathy-altruism hypothesis. *The Journal of social psychology*, 156(6), 610–619. <https://doi.org/10.1080/00224545.2016.1152212>
- Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *Advances in experimental social psychology*, 25(1), 1–65.
- Semkiv, I. (2010). Individual values as psychological mechanisms of social capital formation. *Problems of Modern Psychology*, 10, 699–709.

установленої специфіки виступають параметри вікової та, меншою мірою, гендерної приналежності волонтера. Таким чином, роль гендерно-вікової приналежності волонтера у специфіці соціально-психологічного зумовлення ВД складає собою перспективу вивчення.

Подальшого дослідження та з'ясування потребує питання щодо того, чи установлена специфіка взаємозв'язків у системі чинників соціально-психологічного обумовлення ВД характеризує виключно волонтерів СВР. Чи, натомість, результати можуть бути екстрапольовані й на інші сегменти волонтерства та просоціальну активність загалом.

Окрему перспективу розробки висвітленої проблематики складає подальше дослідження та адаптація методики “IRI” для україномовної вибірки.

Список використаних джерел

- Balliet, D., Joireman, J., Daniels, D., George-Falvy, J. Empathy and the Schwartz Value System: A Test of an Integrated Hypothesis. *Individual Differences Research*, №6(4), 2008. P. 269–279.
- Davis, M. H. Measuring individual differences in empathy: Evidence for a multidimensional approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, №44(1), 1983. P. 113–126. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.44.1.113>
- Davis, M. H., Mitchell, K. V., Hall, J. A., Lothert, J., Snapp, T., Meyer, M. Empathy, expectations, and situational preferences: Personality influences on the decision to participate in volunteer helping behaviors. *Journal of personality*, № 67(3), 1999. P.469–503. <https://doi.org/10.1111/1467-6494.00062>
- De Corte, K., Buysse, A., Verhofstadt, L. L., Roeyers, H., Ponnet, K., Davis, M. H. Measuring empathic tendencies: Reliability and validity of the Dutch version of the Interpersonal Reactivity Index. *Psychologica Belgica*, №47(4), 2007. P. 235–260. <https://doi.org/10.5334/pb-47-4-235>
- Dunn, J., Chambers, S. K., Hyde, M. K. Systematic review of motives for episodic volunteering. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organization*. №27, 2015. P. 425–464. <https://doi.org/10.1007/s11266-015-9548-4>
- Juujärvi, S., Myyry, L., Pessa, K. Empathy and values as predictors of care development. *Scandinavian Journal of Psychology*, №53(5), 2012. P. 413–420. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9450.2012.00961.x>
- Карягина, Т., Будаговская, Н., Дубровская, С. (2013). Адаптация многофакторного опросника эмпатии М. Дэвиса. *Консультативная психология и психотерапия*. № 1, С. 202-227.

- Shevchenko, N. F., & Shevchenko, A. I. (2020). Research of features of the mercy manifestation of doctors. *Insight: the psychological dimensions of society*, 4, 90–110. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2020-4-6>
- Simsa, R., Rameder, P., Aghamanoukjan, A., & Totter, M. (2019). Spontaneous volunteering in social crises: Self-organization and coordination. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 48(2), 103–122. <https://doi.org/10.1177/0899764018785472>
- Spitsyna, L. & Dolgoplova, I. (2002). Research of influence of pedagogical empathy on formation of a syndrome of emotional burnout. *Bulletin of Zaporizhzhia State University*. Pedagogical Sciences, 1, 57-60.
- Vavryniv, O. S. (2020). Empirical study of the professional empathy of future rescuers. *Insight: the psychological dimensions of society*, 4, 57–72. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2020-4-4>
- Wymer Jr, W. W. (1997). Segmenting volunteers using values, self-esteem, empathy, and facilitation as determinant variables. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, 5(2), 3-28. http://dx.doi.org/10.1300/J054v05n02_02
- Карягина, Т., Кухтова, Н. (2016). Тест эмпатии М. Дэвиса: содержательная валидность и адаптация в межкультурном контексте. *Консультативная психология и психотерапия*. № 4, С. 33-61.
- Mooradian, T. A., Davis, M., Matzler, K. Dispositional empathy and the hierarchical structure of personality. *The American journal of psychology*, №124(1), 2011. P. 99–109. <https://doi.org/10.5406/amerjpsyc.124.1.0099>
- Муурья, Л., Juujärvi, S., Pessa, K. Empathy, perspective taking and personal values as predictors of moral schemas. *Journal of Moral Education*, № 39(2), 2010. P. 213–233. <https://doi.org/10.1080/03057241003754955>
- Oswald, P. A. The effects of cognitive and affective perspective taking on empathic concern and altruistic helping. *The Journal of social psychology*, №136(5), 1996. P. 613–623. DOI: 10.1080/00224545.1996.9714045
- Persson, B. N., Kajonius, P. J. Empathy and universal values explicated by the empathy-altruism hypothesis. *The Journal of social psychology*, №156(6), 2016. P. 610–619. <https://doi.org/10.1080/00224545.2016.1152212>
- Schwartz, S. H. Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *Advances in experimental social psychology*, 25(1), 1992. P. 1–65.
- Shevchenko, N. F., & Shevchenko, A. I. Research of features of the mercy manifestation of doctors. *Insight: the psychological dimensions of society*, №4, 2020. P. 90–110. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2020-4-6>
- Семків, І. Індивідуальні цінності як психологічні механізми формування соціального капіталу. *Проблеми сучасної психології*, №10, 2010. С. 699-709.
- Simsa, R., Rameder, P., Aghamanoukjan, A., Totter, M. Spontaneous volunteering in social crises: Self-organization and coordination. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, № 48(2), 2019. P. 103–122. <https://doi.org/10.1177/0899764018785472>
- Спіцина, Л., Долгополова, І. Дослідження впливу педагогічної емпатії на формування синдрому емоційного вигорання. *Вісник Запорізького державного університету. Педагогічні науки*, № 1, 2002. С. 57-60.
- Vavryniv, O. S. Empirical study of the professional empathy of future rescuers. *Insight: the psychological dimensions of society*, № 4, 2020. P. 57–72. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2020-4-4>
- Wymer Jr, W. W. Segmenting volunteers using values, self-esteem, empathy, and facilitation as determinant variables. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, № 5(2), 1997. P. 3-28. http://dx.doi.org/10.1300/J054v05n02_02